

Fremsat den xx. december 2015 af beskæftigelsesministeren (Jørn Neergaard Larsen)

Forslag

til

Lov om ophævelse af lov om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende

§ 1

Lov nr. 596 af 12. juni 2013 om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende ophæves.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2016.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse for selvstændigt erhvervsdrivende, som påbegynder orlov inden lovens ikrafttræden. Udbetaling af kompensation til sådanne selvstændigt erhvervsdrivende sker efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Afbrydes orloven, bortfalder retten til yderligere kompensation fra barselsudligningsordningen.

Stk. 4. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler for administration og udbetaling af kompensation efter lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Den nuværende ordning for barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende blev vedtaget under den tidligere regering og iværksat med lov nr. 596 af 12. juni 2013 om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende, der trådte i kraft 1. januar 2014.

Med loven blev der indført en obligatorisk barselsudligningsordning, som finansieres af bidrag fra personer, der udøver selvstændig erhvervsvirksomhed eller honorarmodtagere med B-indkomst. Ordningen indebærer, at selvstændigt erhvervsdrivende, der er berettigede til barselsdagpenge som selvstændigt erhvervsdrivende, kan få udbetalt en kompensation udover barselsdagpenge, hvis den arbejdsfortjeneste, der ligger til grund for beregningen af barselsdagpenge, overstiger højeste barselsdagpengesats.

Den tidligere regering vurderede, at der var et behov hos selvstændigt erhvervsdrivende for at få kompensation, lige som private arbejdsgivere får lønrefusion for de ansatte, der får udbetalt løn under barsel.

Der er efter regeringens opfattelse imidlertid ikke en efterspørgsel efter en barselsudligningsordning blandt de selvstændigt erhvervsdrivende. Navnlig har det forhold, at ordningen er obligatorisk, været genstand for kritik.

2. Baggrunden for lovforslaget

Arbejdsmarkedets Tillægspension, som ifølge loven administrerer ordningen for Beskæftigelsesministeriet, blev i forbindelse med den første opkrævning af bidrag til ordningen ultimo august 2015 opmærksom på et akut opstået problem med opstarten af barselsudligningsordningen for selvstændigt erhvervsdrivende.

Den første opkrævning af bidrag til ordningen havde således resulteret i et stort antal henvendelser fra personer, der havde modtaget en bidragsopkrævning, uden at de efter almindelig forståelse kunne betegnes som selvstændigt erhvervsdrivende.

Der var blandt andet tale om pensionister, der har deltaget i medicinske forsøg eller været valgt til forordnede, og studerende, der havde afholdt en forelæsning og derved opnået en ganske lille B-indkomst.

Beskæftigelsesministeriet traf i lyset heraf beslutning om at stille opkrævningerne i bero og tilbagebetale eventuelle indbetalte bidrag, idet det blev vurderet, at det ikke havde været hensigten med ordningen at opkræve bidrag fra personer, der ikke med rette kan betegnes som selvstændigt erhvervsdrivende.

Den 8. oktober 2015 vedtog Folketingets Finansudvalg et aktstykke om eftergivelse af alle bidrag for 2015 til barselsudligningsordningen for selvstændig med den konsekvens, at bidragene ikke blev søgt opkrævet.

3. Lovforslagets indhold

3.1 Gældende ret

Der kan udbetales kompensation til selvstændigt erhvervsdrivende, der efter den 30. september 2015 påbegynder orlov i forbindelse med et barns fødsel eller adoption. Udbetaling af kompensation kan tidligst ske den 1. oktober 2015.

Kompensation udbetales til selvstændigt erhvervsdrivende, der efter barselsloven modtager barselsdagpenge som selvstændigt erhvervsdrivende ved helt eller delvist fravær i virksomheden på grund af graviditet, fødsel og adoption, når den arbejdsfortjeneste, som ligger til grund for beregningen af dagpenge efter barselsloven, overstiger højeste barselsdagpengesats. Kompensation udbetales for orlovsperioder omfattet af §§ 9-11.

Kompensationen svarer til den refusion, som private arbejdsgivere modtager, når en medarbejder får udbetalt i løn under barselsorlov.

Ordningen finansieres gennem et årligt bidrag, der pålægges personer, som af SKAT er registreret som udøvere af selvstændig erhvervmæssig virksomhed eller som honorarmodtagere med B-indkomst. Fuldt bidrag udgør 328 kr. årligt.

3.2 Overvejelser

Problemerne med afgrænsningen af barselsudligningsordningens målgruppe betød, at ordningen ikke kunne føres videre i den nuværende form.

Beskæftigelsesministeriets analyser og beregninger af en eventuel målretning af ordningen med et så stort sammenfald mellem bidragsydere og kompensationsmodtagere som muligt viste, at målgruppen ville blive indskrænket fra ca. 218.000 til ca. 45.000 personer, hvilket ville medføre en markant forhøjelse af bidrags-satsen fra 328 kr. årligt til ca. 1.600 kr. årligt.

Regeringen ønsker at gøre det lettere at drive selvstændigt erhvervsdrivende i Danmark. Henset til den markante forhøjelse af bidrags-satsen ved en målretning af ordningen og til, at effekten af en barselsudlignings-ordning efter regeringens opfattelse må anses for at være behæftet med stor usikkerhed, finder regeringen ikke, at barselsudligningsordningen for selvstændigt erhvervsdrivende bør videreføres.

3.3 Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås lov om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende ophævet og ordningen afviklet.

Beskæftigelsesministeriet har i den forbindelse overvejet spørgsmålet om fastlæggelse af en afviklingsperiode for barselsudligningsordningen for selvstændigt erhvervsdrivende.

Et lovforslag om afvikling af den gældende barselsudligningsordning, der vedtages af Folketinget inden den 1. februar 2016, og som kan træde i kraft den 1. april 2016, vil efter regeringens vurdering ikke rejse spørgsmål i forhold til grundlovens § 73 om ekspropriation.

Med lovforslaget etableres der derfor en overgangsordning således, at selvstændigt erhvervsdrivende, som påbegynder orlov i forbindelse med et barns fødsel eller adoption inden 1. april 2016, og som modtager barselsdagpenge som selvstændigt erhvervsdrivende, kan få udbetalt kompensation i orlovsperioden efter de gældende regler også selvom denne ligger efter den 1. april 2016.

Muligheden for delvist at genoptage arbejdet indebærer, at den faktiske udbetalingsperiode kan være længere end 33 uger. Der vil således potentielt være selvstændigt erhvervsdrivende, som kan få udbetalt kompensation svarende til maksimalt 66 uger efter afviklingen af ordningen den 1. april 2016.

Formålet med barselsudligningsordningen for selvstændige var at forbedre de økonomiske vilkår for selvstændige på barselsorlov. Da flest kvinder i disse år tager barselsorlov, vurderede den tidligere regering, at en barselsudligningsordning for selvstændigt erhvervsdrivende ville styrke kvinders incitament til at blive iværksættere.

Det er dog regeringens vurdering, at effekten af en barselsudligningsordning for selvstændige i forhold til tiltrække flere kvindelige iværksættere er behæftet med stor usikkerhed og derfor må antages at være begrænset. På den baggrund vurderes lovforslaget alene at have mindre negative ligestillingsmæssige konsekvenser.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Folketingets Finansudvalg har den 8. oktober 2015 tiltrådt aktstykke nr. 4, der giver Beskæftigelsesministeriet bevillingsmæssig hjemmel til at afholde de løbende udgifter forbundet med barselsudligningsordningen for selvstændige. Udgiften på 30,9 mio. kr. i 2015 afholdes af den på lov om tillægsbevilling for 2015 nyopførte bevilling § 17.11.07. *Mellemløbet finansiering af barselsudligningen*. Den konkrete overførsel af bevilling til fonden sker i 2015, hvorfor udgiften opføres på statsregnskabet for 2015. Hovedparten af de faktiske udbetalinger fra fonden til modtagere af barselsgodtgørelse vil ske i 2016. Finansieringen af aktstykket sker ved omprioritering fra bevillingen § 17.46.17. *Uddannelsespulje*.

De samlede udgifter forbundet med afviklingen af barselsudligningsordningen udgør samlet set 49,9 mio. kr., hvoraf 30,9 mio. kr. finansieres med aktstykke nr. 4. [Det skønnede restfinansieringsbehov på 19 mio. kr. finansieres inden for de samlede rammer for finansloven for 2016.] Afhængig af antallet af personer, der går på barselsorlov vil der efter d. 1. juni 2017 blive tilbageført et eventuelt overskydende beløb til statskassen.

De samlede omkostninger ved at lukke ordningen fremgår af nedenstående tabel 1. Ud over udbetalinger af barselsgodtgørelse på 22,3 mio. kr. er der sammenlagt driftsomkostninger for 7,9 mio. kr., 1,9 mio. kr. til nedlukning af it-systemer, opsigelse af kontrakter, ekstra brevudsendelser samt udgifter til SKAT. Derudover er der udgifter forbundet med nedskrivning af projektudviklingsomkostninger på 17,8 mio. kr.

Tabel 1. Statslige udgifter forbundet med lukning af barselsudligningsordningen i 2015, 2016 og 2017.

Mio. kr. i 2015 priser	Udgifter i 2015	Udgifter i 2016	Udgifter i 2017
A. Disponerede projektudviklingsomkostninger (1+2)		17,8	
1. Allerede afholdte projektomkostninger		14,8	
2. Forventede restomkostninger til afslutning af projekt		3,0	
B. Nedlukningsomkostninger(3+4+5+6)		1,9	
3. Systemmæssig nedlukning (IT)		1,0	
4. Opsigelse af allerede indgåede kontrakter		0,3	
5. Udgifter til SKAT		0,1	
6. Ekstra brevudsendelser		0,5	
C. Forventede omkostninger for en samlet driftsperiode frem til 1. juni 2017 (7+8)	3,1	3,4	1,4
7. It-drift	0,6	2,4	1,0
8. Administration	2,5	1,0	0,4
D. Udbetalinger til personer, der træder ind i ordningen før ikrafttræden af afvikling	22,3		
E. Buffer på 20 pct. af løbende udbetalinger	4,4	-4,4	
I alt (A+B+C+D+E+F)	29,8*	18,7	1,4

* Forskellen på 1,1 mio. kr. til den bevillingsmæssige hjemmel i aktstykket skyldes en konsolideret periodisering

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget skønnes at indebære mindre administrative lettelser for de berørte selvstændigt erhvervsdrivende.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Forslagets miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ikke EU-retlige aspekter.

9. Høring

10. Sammenfattende skema med vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser / mindre udgifter	Negative konsekvenser / merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der vil sammenlagt være forventede merudgifter for staten på 49,9 mio. kr.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Selvstændigt erhvervsdrivende vil med nedlukningen ikke have mulighed for at benytte barselsudligningsordningen, der nu er statsligt finansieret. I det oprindelige lovforslag var det forudsat, at barselsudligningen skulle finansieres via en marginal omfordeling mellem selvstændigt erhvervsdrivende.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås, at lov om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende ophæves den 1. april 2016. Der henvises til pkt. 1-3 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. april 2016.

Det foreslås i *stk. 2*, at loven ikke skal finde anvendelse for selvstændigt erhvervsdrivende, som påbegynder orlov inden lovens ikrafttræden. Dette omfatter også graviditetsorlov efter barselslovens § 6, stk. 1. Udbetaling af kompensation til sådanne selvstændigt erhvervsdrivende sker efter de hidtil gældende regler, jf. stk. 3.

Bestemmelsen indebærer, at selvstændigt erhvervsdrivende, som inden den 1. april 2016 opfylder betingelserne for at få udbetalt kompensation fra barselsudligningsordningen for selvstændige, også efter lovens ikrafttræden vil kunne få udbetalt den kompensation, som de pågældende havde ret til efter de hidtil gælden-

de regler. Lovforslaget forventes at kunne blive vedtaget i Folketinget omkring den 1. februar 2015.

Det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt til 1. april 2015 vil således indebære, at der vil være en 2 måneders overgangsperiode, således at der ikke vil være personer, som med meget kort varsel mister retten til kompensation. De personer, som umiddelbart står for at skulle på orlov eller har opsparret orlov på det tidspunkt, hvor Folketinget forventes at kunne vedtage at ophæve ordningen, har således mulighed for i en 2 måneders periode fortsat at udnytte den ret, som den hidtil gældende ordning tildeler dem.

Det foreslås i *stk. 3*, at afbrydes orloven, bortfalder retten til yderligere kompensation. Den foreslåede bestemmelse indebærer, at hvis personer, der inden den 1. april 2016 opfylder betingelserne for at få udbetalt kompensation fra barselsudligningsordningen for selvstændige, vælger at afbryde en påbegyndt orlov efter lovens ikrafttræden, vil de pågældende miste retten til yderligere kompensation.

Hvis en selvstændigt erhvervsdrivende vælger delvist at genoptage arbejdet i sin virksomhed, anses orloven ikke for afbrudt, og der vil skulle udbetales kompensation efter de gældende regler i den periode, hvor den pågældende delvist har genoptaget sit arbejde.

Stk. 2 og 3 indebærer, at der potentielt vil være selvstændigt erhvervsdrivende, som kan få udbetalt kompensation svarende til maksimalt 33 fuldtidsuger efter afviklingen af ordningen den 1. april 2016.

Muligheden for delvist at genoptage arbejdet indebærer, at den faktiske udbetalingsperiode kan være op til maksimalt 66 uger efter afviklingen af ordningen.

Herefter vil der ikke kunne udbetales kompensation efter ordningen, der således vil være fuldt ud afviklet.

Det foreslås i *stk. 4*, at beskæftigelsesministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for, hvordan udbetaling af kompensation administreres i overgangsperioden og indtil barselsudligningsordningen er fuldt afviklet.